

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»
підготовки бакалаврів

Силабус освітнього компонента «Інтелектуальна власність у міжнародних відносинах» підготовки бакалаврів.

Розробник: Бояр Андрій Олексійович, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 6 від 10 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

© Бояр А.О., 2026

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародна діяльність компаній та установ», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 3-й
ІНДЗ: немає		Семестр 6-й
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
Мова навчання		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
		Українська або англійська (вибір при реєстрації)

II. Інформація про викладача

ППП: Бояр Андрій Олексійович

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри, професор кафедри міжнародних економічних відносин

Контактна інформація: 0662857460, Andrij.Boyar@vnu.edu.ua.

Дні занять: <http://surl.li/shvned>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчатимуться еволюція інтелектуальної власності у системах національної, зарубіжної та міжнародної правової охорони, структура системи охорони прав інтелектуальної власності (ІВ) в Україні, види ІВ (об'єктів права), особливості охорони різних об'єктів права ІВ у контексті міжнародного права, процедура набуття прав ІВ в Україні і за кордоном, способи комерціалізації, міжнародного трансферу та захисту прав ІВ.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань і умінь щодо набуття, реалізації і захисту прав на різні категорії об'єктів інтелектуальної власності у контексті міжнародних відносин. Завдання курсу: навчитися ідентифікувати ІВ (твори та інші об'єкти авторського права, винаходи, торговельні марки, промислові зразки, тощо) у повсякденному житті та у міжнародних відносинах; усвідомлювати обсяг і спектр правової охорони різних

об'єктів ІВ; набувати на них права, комерціалізувати та захищати ці права в Україні та за кордоном.

3. Soft skills (компетентності):

- визначати у цивільному обороті інтелектуальну власність свою та інших та дотримуватись прав на неї;
- набувати прав на об'єкти інтелектуальної власності, знати обсяг цих прав;
- реалізовувати (продавати, передавати, експлуатувати) права ІВ, захищати їх у разі потреби;
- ідентифікувати та розуміти значення ІВ у міжнародних відносинах, особливості її міжнародного обігу і охорони.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Передумови та структура системи міжнародної та національної охорони ІВ						
Тема 1. Сутність та значення інтелектуальної власності у міжнародних відносинах	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 2. Еволюція інтелектуальної власності як системи прав	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 3. Принципи міжнародної охорони інтелектуальної власності	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 4. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності та їх місце у системі міжнародних відносин	13	1	2	10	-	ДС/4
Тема 5. Інституційно-правова структура системи охорони прав інтелектуальної власності	13	1	2	10	-	ДС/4
Разом за модулем 1	65	5	10	50	-	20
Змістовий модуль 2. Особливості міжнародної та національної охорони, комерціалізації та захисту прав на різні категорії об'єктів ІВ						
Тема 6. Охорона об'єктів промислової власності	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 7. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 8. Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 9. Економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності	17	1	2	12	2	ДС/4
Тема 10. Система захисту прав інтелектуальної власності	17	1	2	12	2	ДС/4
Разом за модулем 2	85	5	10	60	10	20
Види підсумкових робіт						
Контрольна робота (тест)						Т/60
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

* Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1	Підготовка до дискусії (семінару) та тесту за темою «Сутність та значення інтелектуальної власності у міжнародних відносинах»
2	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Еволюція інтелектуальної власності як системи прав»
3	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Принципи міжнародної охорони інтелектуальної власності»
4	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності та їх місце у системі міжнародних відносин»
5	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Інституційно-правова структура системи охорони прав інтелектуальної власності»
6	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Охорона об'єктів промислової власності»
7	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності»
8	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Охорона об'єктів авторського права і суміжних прав»
9	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності»
10	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Система захисту прав інтелектуальної власності»

IV. Політика оцінювання

Обов'язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>) у процесі навчання. Допускається заочне письмове відпрацювання пропущених з поважної причини семінарів. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.08.2024 р. (<http://surl.li/sbwzdh>).

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- до 40 б. за участь в обговореннях (семінари) (Модуль 1);
- до 30 б. за перший експрес-тест (електронне тестування);
- до 30 б. за другий експрес-тест (електронне тестування) (обидва тести – Модуль 2;

орієнтовний перелік питань для підготовки див. нижче).

Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів.

Модуль 1 – участь в обговореннях (макс = 40 балів)										Модуль 2		Макс. сума за курс
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Експрес-тест 1	Експрес-тест 2	
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	30	30	100

Робота студента на одному семінарі може бути оцінена у максимум 4 бали, з них 0,5 бала – за присутність на парі, решта – за участь в обговоренні питань відповідної теми семінару. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем або написати письмово від руки ті теми, які він пропустив протягом семестру з поважних причин. Таким чином можна покращити свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Оцінювання здійснюється суб'єктивно викладачем.

Експрес-тести проводяться у електронній формі на платформі MS Forms. Перший тест – після проведення п'ятого семінарського заняття, другий – після останнього (десятого семінару).

На кожному з тестів студент одержує по 30 питань (завдань), правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 1 бал. Максимально можлива кількість балів одержаних за кожен з тестів (за усі правильні відповіді) – 30. У сумі за обидва – 60 балів.

Загальна оцінка за курс підраховується як сума балів за обома модулями. Оцінка виставляється згідно зі шкалою оцінювання (табл.).

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється здобувачеві автоматично, якщо ним виконано усі види передбачених силабусом освітнього компонента робіт та одержано 60 або більше балів. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>).

Для здобувачів ОПП спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» переведення балів у 200-бальну шкалу здійснюється шляхом помноження балів 100-бальної шкали на 2.

Питання для підготовки до експрес-тестів

1. В якій з країн вперше у світовій судовій практиці були прийняті спроби захисту прав інтелектуальної (промислової) власності?
2. Що розуміють під майновими правами інтелектуальної власності?
3. Кому належало згідно радянського законодавства право використовувати об'єкти права інтелектуальної власності?
4. Прийняття якого закону вважається початком становлення законодавства України про інтелектуальну власність?
5. Коли прийнятий Закон України “Про авторське право і суміжні права”?
6. Які категорії об'єктів права інтелектуальної власності виділяються? Перерахуйте об'єкти, що відносяться до кожної з цих категорій.
7. З якого моменту виникають авторські (суміжні) права?
8. Назвіть основні законодавчі акти України про інтелектуальну власність.
9. На які об'єкти права інтелектуальної власності отримання охоронних документів є обов'язковим для набуття прав?
10. Назвіть типи існуючих в Україні охоронних документів. На які об'єкти права інтелектуальної власності вони видаються?
11. Який термін правової охорони авторських (суміжних) прав в Україні?
12. Який з перелічених об'єктів промислової власності може мати необмежений строк дії?
13. Дайте перелік основних інституцій системи правової охорони інтелектуальної власності?
14. Хто може бути сторонами при розгляді суперечок, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності, судами загальної юрисдикції?
15. Назвіть основні види ліцензійних платежів. Дайте їх визначення.
16. Назвіть основні міжнародні договори в сфері інтелектуальної власності, учасницею яких є Україна.
17. Назвіть основні підходи та методи оцінки вартості прав інтелектуальної власності.
18. У правильній послідовності назвіть етапи життєвого циклу об'єкта права інтелектуальної власності.
19. Що таке загальний (спеціальний) порядок захисту прав інтелектуальної власності?

20. У яких випадках може наступати кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності?
21. Які умови охороноздатності винаходу, корисної моделі, промислового зразку, торгової марки, зазначення походження товару, топографії інтегральної мікросхеми тощо?
22. Назвіть основні способи комерціалізації прав інтелектуальної власності.
23. Який знак можна використовувати для оповіщення про свої авторські (суміжні) права?
24. Хто може бути суб'єктом права інтелектуальної власності в Україні?
25. У якій країні вперше звернули увагу на важливість немайнових (неекономічних) прав інтелектуальної власності?
26. Яка дата вважається професійним святом винахідників і раціоналізаторів України?
27. На які об'єкти права інтелектуальної власності законом не передбачається набуття майнових прав авторів?
28. Який термін дії охоронних документів на різні категорії об'єктів права ІВ?
29. Що таке загальновідомі знаки для товарів і послуг?
30. Яких з об'єктів права інтелектуальної власності безпосередньо стосуються злочинні дії під назвою „промислове шпигунство”?
31. Дайте визначення промислового зразка, торгової марки, раціоналізаторської пропозиції?
32. З якого моменту відраховується термін дії охоронного документу (патенту) на винахід, корисну модель, промисловий зразок?
33. На якому етапі життєвого циклу об'єкта права інтелектуальної власності найчастіше з'являється можливість отримувати прибуток?
34. До компетенцій якої з інституцій входить видача патентів винаходи, корисні моделі?
35. До компетенцій якої з інституцій входить колективне управління правами авторів?
36. У чому полягає принцип охороноздатності об'єкта права інтелектуальної власності?
37. Суть і основне призначення міжнародної патентної класифікації (МПК) та системи узгоджених міжнародних цифрових кодів для ідентифікації даних (INID).
38. Які особливості і способи набуття прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торгову марку, об'єкти авторського права і суміжних прав українським громадянином за кордоном.
39. У чому полягає принцип національного режиму охорони авторського права і суміжних прав?
40. Які з дій вважаються порушенням прав на географічне зазначення?
41. Що традиційно розуміють під категорією “промислова власність”?
42. Які права відносяться до категорії невідокремлюваних (відокремлюваних) від індивідуума (підприємства)?
43. Що слід розуміти під категорією “економічний (юридичний) термін служби” об'єкта права інтелектуальної власності?
44. Які переваги дає підприємству внесення прав на об'єкти права інтелектуальної власності до його статутного капіталу?
45. Хто такий ліцензіар (ліцензіат)?
46. Що таке виключна, невиключна та одинична ліцензія?
47. Що таке лізинг, договір комерційної концесії (франчайзинг)?
48. Які об'єкти не є об'єктами авторського права?
49. Хто з авторів має авторське право на твір, створений у співавторстві?
50. Кому належить авторське право на службовий твір (твір, виконаний у зв'язку з виконанням трудового договору) згідно законодавства України?

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація»

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основні

1. Бояр А. О. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. та допов. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 276 с.
2. Даниленко Ю. А., Юрчишин О. Я. Інтелектуальна власність. Практичні аспекти: посібник; під ред. Б. В. Гриньова. Харків: Вид-во «ІСМА», 2023. 377 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/ac752821-acab-49d6-b9ef-dc7d0849ef5d/download>
3. Книга 4 Цивільного кодексу України «Право інтелектуальної власності» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/435-15#Text>

Додаткові

1. Intellectual Property (IP) Handbook: Providing IP Guidance through the EEN Client Journey. European Union, 2023. URL: <https://surl.li/cwlvhq>
2. WIPO Intellectual Property Handbook. WIPO Publication # 489 (E). Second edition, 2008. URL: <http://surl.li/lawqh>
3. Господарський кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 URL: [URL: //zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text)
4. Департамент розвитку сфери інтелектуальної власності Міністерства економіки України. URL: <http://surl.li/cgrys>
5. ДО “Українське агентство з авторських і суміжних прав”. URL: <http://www.uacr.org>
6. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін.: за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення / Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
8. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
9. Кримінальний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
10. Мікульонюк І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство: навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за технічними спеціальностями. 5-те видання, перероблене і доповнене. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2024. 248 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/83344046-ce5c-43d2-8e66-df34440b6531/download>
11. Попова Л.М. Інтелектуальна власність. Підручник. Л. М. Попова., А. В. Хромов, І. В. Шуба: Харків, «Федорко», 2021, с. 262.
12. Про авторське право і суміжні права: Закон України / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 57, ст. 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
13. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем звучання, матриць: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 17, ст. 121 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2953-14#Text>
14. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 32) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
15. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України/ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 36 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
16. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 8, ст. 28 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 34 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
18. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 21, ст.218 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>
19. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 32, ст.267 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
20. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ). URL: <http://www.ukrpatent.org>
21. Цивільний процесуальний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, №№ 40-41, 42, ст.492 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>